

**Gemeente
Rotterdam**

Onderwerp: Kennis der verplichtingen en campagne zwartwerken

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Cluster: Werk en Inkomen
Portefeuille: Werk, Inkomen, Nationaal Programma Rotterdam Zuid en EU-arbeidsmigranten, Stadsbrug en Dierenwelzijn
Portefeuillehouder: Tim Versnel MSc

Van: D. Meijer
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2501-6657 - 25bo003321
Bijlage(n): 2

Datum: 17 februari 2025

Aan de commissie
Werk en Inkomen, Onderwijs,
Samenleven, Schuldhulpverlening,
Armoedebestrijding en NPRZ

Beste commissieleden,

Misbruik met bijstand wordt in Rotterdam niet toegestaan. Het is ontwrichtend voor het systeem en bovenal oneerlijk voor de mensen die zich netjes aan de regels van de Participatiewet houden. Het college heeft daarom het aantal afgeronde onderzoeken naar mogelijke fraude flink verhoogd. In 2023 zijn er 874 onderzoeken naar mogelijke fraude afgerond en in 2024 873 onderzoeken. In 2022 waren dit er nog 441.

In de bestrijding van misbruik van bijstandsgelden heeft de gemeente de plicht om bijstandsgerechtigden goed te informeren en dienen de bijstandsgerechtigden zich aan de regels van de Participatiewet te houden. Bijstandsgerechtigden worden door de gemeente Rotterdam frequent geïnformeerd over de rechten en plichten die bij de bijstandsuitkering horen. Via sms'jes en flyers worden zij meermaals per jaar geïnformeerd over deze rechten en dit kwartaal wordt ook gestart om de flyer met informatie over de inlichtingenplicht per mail te verzenden. Daarnaast worden zij ook tijdens het aanvraagproces geïnformeerd.

De resultaten van deze acties kunnen uit het jaarlijkse nationale onderzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gehaald worden. Het onderzoek 'Kennis der Verplichtingen' toont ons in welke mate Nederlanders¹ op de hoogte zijn van de inlichtingenplicht. Uit de bijgevoegde publicatie over 2024 blijkt dat 90% van de respondenten in theorie weten wat er van hen door de Participatiewet wordt verwacht. Daarnaast vindt 62% van de respondenten het goed dat zij door de gemeente gecontroleerd worden en 77% beschouwt het als normaal in hun omgeving om de regels en plichten zo goed mogelijk te volgen.

Dit zijn mooie resultaten en het betekent dat de gemeente Rotterdam, samen met de andere deelnemers aan dit onderzoek, op de goede weg zitten.

¹ Als deelnemer ontvangt de gemeente Rotterdam ook een factsheet met de Rotterdamse resultaten. In 2024 hebben 80 respondenten hieraan meegedaan. Dit is te weinig voor een representatieve weerspiegeling van het Rotterdamse bijstandsbestand. Daarom worden uitsluitend de nationale resultaten uitgelicht.

Maar weten is nog geen doen. In het onderzoek is aan de respondenten een casus voorgelegd over welke handeling zij moesten doen bij inkomsten uit meer informele werkzaamheden, zoals oppassen of een klusje doen. Bijna vier op de tien (37%) weet het antwoord niet op de voorgelegde casus.

'Zwartwerken met een uitkering, je krijgt er problemen mee'

Zwartwerken naast een bijstandsuitkering is een structureel probleem. Het is misbruik maken van sociale zekerheidsgelden en daarnaast wordt er een plek op de arbeidsmarkt vastgehouden. Ongeveer een derde van de onderzoeken naar mogelijke fraude hield in 2024 verband met zwarte inkomsten. Het levert ook risico's op voor de zwartwerker. Die bouwt geen pensioen op en is niet verzekerd. Vorig jaar bent u geïnformeerd (24bb003397) over de start van de bewustwordingscampagne om bijstandsgerechtigden te informeren over de risico's van zwartwerken met een bijstandsuitkering en daarmee te ontmoedigen. Dit jaar wordt deze campagne voortgezet. De campagne richt zich op personen in de bijstand die zwartwerken of overwegen dit te doen. De waarschuwendende boodschap 'Zwartwerken met een uitkering, je krijgt er problemen mee' wordt gecombineerd met een herhalende slogan 'Zwartwerken werkt niet, ...';

- Zwartwerken werkt niet... voor je uitkering
- Zwartwerken werkt niet... bij ziekte
- Zwartwerken werkt niet... voor je pensioen

De campagne is een flyer met een tekst die verwijst naar de webpagina met meer informatie: [Rotterdam.nl/eerlijk-werk](https://rotterdam.nl/eerlijk-werk). Op de website staan ook geanonimiseerde verhalen van ex-zwartwerkers. Naast deze waarschuwendende boodschap staat op de website ook helpende inhoud om te komen tot meer financiële middelen om de noodzaak van zwartwerken te verminderen.

Effectieve campagne

De campagne moet zo effectief mogelijk zijn. Daarom is het UX-lab van de gemeente gevraagd om onderzoek te doen naar de herkenbaarheid van het campagnemateriaal en of de campagne het gewenste effect gaat hebben. Zij prototypen de campagne door het materiaal van de campagne (flyer, website en banners) op publiekslocaties voor te leggen aan bijstandsgerechtigden. De reactie van de bijstandsgerechtigde geeft aan of de campagne de juiste boodschap uitdraagt. De campagne wordt daarop zo nodig aangepast op basis van hun adviezen en reacties. In mei en november 2025 wordt daarop de (aangepaste) flyer gestuurd en het beeldmateriaal getoond in de publiekslocaties.

Met vriendelijke groet,

Tim Versnel MSc
Wethouder Werk, Inkomen, Nationaal Programma Rotterdam Zuid en EU-
arbeidsmigranten, Stadsbrug en Dierenwelzijn

Bijlage(n):

1. Rapportage Kennis der Verplichtingen 2024
2. Kennis der Verplichtingen 2024_factsheet_gemeente_Rotterdam